

THE IMPACT OF USING INTERACTIVE MULTIMEDIA TOOLS ON STUDENTS' CREATIVE POTENTIAL

Shofiddinova Zulfizar Ikhtiyor qizi

PhD Candidate, Tashkent State University of Economics

ABSTRACT

This thesis provides a scientific analysis of the impact of using interactive multimedia tools on students' creative potential. It highlights methodological approaches and summarizes practical findings related to the effective integration of multimedia in the learning process.

Key words: multimedia, outcome, methodology, system, education

INTERAKTIV MULTIMEDIYA VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING TALABALAR KREATIV SALOHİYATIGA TA'SIRI

Shofiddinova Zulfizar Ixtiyor qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tayanch doktoranti

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisdagi interaktiv multimediyaviy vositalaridan foydalanishning talabalarning kreativ salohiyatiga ko'rsatadigan ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi, metodik yondashuvlar yoritiladi hamda amaliy natijalar umumlashtiriladi.

Key words: multimedia, natija, metodika, tizim, ta'lim

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida talabalar ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri bo'lib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari jadal rivojlanayotgan bir davrda ta'lim jarayonini innovatsion vositalar bilan boyitish talabalar fikrlash doirasini kengaytirish, mustaqil izlanuvchanlikni qo'llab-quvvatlash va kreativ g'oyalarni yuzaga chiqarish uchun qulay muhit yaratadi. Interaktiv multimediyaviy vositalari — animatsiya, simulyatsiya, 3D-modellar, virtual reallik elementlari, interaktiv taxtalar va raqamli o'quv platformalari — aynan shunday imkoniyatlardan hisoblanadi. Ular o'quv jarayonida ko'rgazmalilik, vizual dinamika va faollikni kuchaytiradi, shu orqali

talabalarining yaratish, kashf qilish va eksperiment qilishga bo'lgan qiziqishini faollashtiradi.

Multimediya vositalari quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

1. **Tajribaviy o'rganish muhiti:** 3D-modellar, virtual laboratoriyalar, simulyatorlar talabaga murakkab jarayonlarni tajribaviy ko'rinishda, real xatarsiz sinab ko'rish imkonini beradi. Bu esa ijodiy izlanish va tekshirish ko'nikmalarini shakllantiradi.
2. **Motivatsiyani kuchaytirish:** Animatsiya, grafika va interfaol topshiriqlar o'quv jarayonini jonlantirib, talabaning ishtirokchiligini kuchaytiradi. Motivatsiyaning o'sishi esa kreativning eng muhim omillaridan biridir.
3. **Shaxsiylashtirilgan o'qitish:** Multimediya platformalari har bir talabaning o'z tempida ishlashini ta'minlaydi, bu esa individual qobiliyatlarni yuzaga chiqarishga yordam beradi.
4. **Hamkorlikda o'rganish:** Onlayn grafik muhitlar, interfaol doskalar guruhda ishlashga sharoit yaratadi. Bu esa kreativ muammolarni birgalikda hal qilish, yangi g'oyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, interaktiv multimediya vositalari kreativ salohiyatni rivojlantirishga zamin yaratadigan kuchli didaktik resurs hisoblanadi.

Multimediya vositalaridan foydalanishning kreativ salohiyatga ta'siri

Kreativ salohiyat — bu yangicha fikrlash, noodatiy yondashuv va originallikni namoyon qilish qobiliyati. Multimediya vositalari aynan shu elementlarni qo'llab-quvvatlovchi vositalar sifatida talabalarining intellektual rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

1. Divergent fikrlashni rivojlantirish

Kreativ fikrlashning asosini tashkil etuvchi divergent fikrlashni rivojlantirish uchun multimediya vositalari qulay shart-sharoit yaratadi. Animatsiyalar, vizual modellar va simulyatsiyalar talabaning tasavvurini kengaytiradi, voqealarni bir nechta nuqtai nazardan ko'ra olishiga yordam beradi. Masalan, fizik jarayonlarning interfaol modellashtirilishi talabaning voqeani bir yoqlama emas, balki turli parametrlar orqali tahlil qilishiga imkon beradi.

2. Muammoli vaziyatlar orqali kreativlikni faollashtirish

Interfaol multimediya dasturlarida beriladigan “ochiq turdagi” masalalar talabani noodatiy yondashuvga undaydi. Talaba jarayonni faqat kuzatmaydi, balki sinaydi, taqqoslaydi, o‘zgarish kiritadi va natijani baholaydi. Bunday o‘quv vazifalari kreativ yechimlar ishlab chiqishni rag‘batlantiradi.

3. Vizual fikrlashni kuchaytirish

Kreativ fikrlash jarayonining muhim qismi vizual tasavvurdan iborat. 3D-animatsiyalar, diagrammalar, grafik muhitlar vizual fikrlashni rivojlantirib, yangi g‘oyalar yaratishga yordam beradi. Vizual vositalar orqali talaba odatdagi mavzuga yangicha qarash imkoniyatiga ega bo‘ladi.

4. Amaliy ijodiy faoliyat uchun imkoniyat yaratish

Multimediya vositalari talabalarga quyidagi ijodiy mahsulotlar yaratish imkonini beradi:

- animatsiya tayyorlash,
- grafik dizayn ishlash,
- raqamli loyihalar ishlab chiqish,
- virtual maketlar yaratish,
- multimediali taqdimotlar tayyorlash.

Bu jarayonlarning barchasi talabaning yaratuvchanlik qobiliyatini rivojlantiradi.

Amaliy tajriba va metodik tavsiyalar

Interaktiv multimediya vositalaridan samarali foydalanish uchun o‘qituvchi tomonidan maqsadli metodik yondashuv zarur.

1. **Kreativ topshiriqlarni loyihalash:** Har bir mavzu bo‘yicha talabaning mustaqil izlanishiga yo‘naltirilgan ochiq topshiriqlar berilishi lozim. Masalan, “virtual maket yaratish”, “o‘quv jarayonini aks ettiruvchi animatsiya tayyorlash”.
2. **Simulyatsion mashg‘ulotlar:** Real tajribalar o‘tkazish imkoni cheklangan fanlar bo‘yicha virtual laboratoriyalardan foydalanish talabani ilmiy-tadqiqot faoliyatiga yaqinlashtiradi.

3. **Kreativ muhit yaratish:** O‘quv auditoriyasida interfaol doska, multimediya proyektorlari, raqamli kontentlar yordamida vizual muhit tashkil etish talabalarning faolligini oshiradi.

4. **Baholashning kreativ mezonlari:** Talabalarning kreativ salohiyatini baholashda originallik, yangi yechimlar taklifi, vizual ifoda sifati, mustaqillik va funkcionallik kabi mezonlardan foydalanish tavsiya etiladi.

Amaliy tajribalar shuni ko‘rsatadiki, interaktiv multimediya bilan boyitilgan mashg‘ulotlarda talabalar o‘z fikrini erkin ifodalaydi, yangi g‘oyalar taklif qiladi, topshiriqlarni ijodiy yondashuvda bajaradi.

Xulosa

Interaktiv multimediya vositalari talabalarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. Ular o‘quv jarayonini jonlantiradi, talabalarda innovatsion fikrlashni rag‘batlantiradi, mustaqil izlanish va yangi g‘oyalar yaratishga shart-sharoit yaratadi. Multimediya vositalari yordamida tashkil etilgan darslar nafaqat bilim berish, balki talabaning yaratuvchilik salohiyatini yuzaga chiqarish, kasbiy faoliyatga tayyorlash va raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bois interaktiv multimediya texnologiyalarini oliy ta’lim tizimiga keng joriy etish talabalar kreativ salohiyatini shakllantirishning eng samarali zamonaviy yo‘llaridan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Yo‘ldoshev, J. G., & Usmonov, M. “Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.” – Toshkent: Noshir, 2020.
2. Ishmuxamedov, R., Abduqodirov, A., & Pardaev, A. “Innovatsion ta’lim texnologiyalari.” – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
3. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi — Oliy ta’lim vazirligi nashri, 2021.
4. Djalolov, J. J. “Ta’lim jarayonida multimedia texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.” — Toshkent, 2022.

5. Qosimov, B. “Raqamli pedagogika va ta’lim texnologiyalari.” — Toshkent: Tafakkur, 2021.